

La globalització de les polítiques de lluita contra l'extremisme violent

El debilitament del drets humans i la instrumentalització de la societat civil

Arun Kundnani i Ben Hayes
Abril de 2018

Pròleg

Aquest informe respon a la necessitat de cridar l'atenció sobre unes polítiques que a escala mundial es van unificant per lluitar contra l'extremisme violent. L'omnipresència del concepte de 'lluita contra l'extremisme violent' (LEV), com a discurs i com a conjunt de pautes normatives, és evident per tothom, no només per qui treballa en els àmbits de la lluita contra el terrorisme i els drets humans.

Les mesures adoptades en el camp de la LEV influeixen de manera significativa en l'estat de dret i en la percepció de neutralitat i imparcialitat dels Estats. En concret, quan analitzem amb més detall les condicions propícies per al sorgiment del terrorisme, som molt conscients de la relació potencialment simbiòtica entre la producció de violència derivada d'una mala governança, les deficiències en els mecanismes de rendició de comptes del dret intern i l'ús repressiu de la lluita contra el terrorisme com un mitjà per acabar amb l'expressió i la participació democràtiques legítimes.

Ara que el llenguatge de prevenció i lluita contra l'extremisme violent penetra en diversos entorns normatius, jurídics i polítics, correspon a les entitats i organitzacions de drets humans comprendre'n millor la història, conèixer-ne la base jurídica i fer atenció quan els Estats i les organitzacions internacionals comencen a explicar les seves polítiques i les seves pràctiques amb aquesta nova terminologia.

L'extremisme violent —en les seves múltiples formes i manifestacions— no és monopoli de cap ideologia determinada i s'associa amb les pràctiques de grups que comprenen tot el panorama polític: des dels religiosos (que pertanyen als sistemes principals de creences monoteistes) fins als ètnics, passant pels nacionalistes de matisos i sensibilitats diversos.

Tal com il·lustra aquest valuós informe, definir 'extremisme violent' és objecte d'un debat intens. En molts països, quan les pràctiques normatives passen de sancionar els actes de persones a anticipar-los mitjançant el desplegament d'una regulació penal preventiva, la comunitat internacional dels drets humans ha d'estar alerta i adoptar una postura crítica i basada en els drets des de la qual avaluar les noves institucions, polítiques, pràctiques i lleis que sorgeixen en el marc de la LEV.

Cal recordar que el concepte de LEV encara no té bases jurídiques sòlides en el dret internacional, tot i que s'invoqui amb fins normatius de gran abast. És urgent analitzar l'expansió creixent de la LEV des de l'òptica dels drets humans i de l'estat de dret, així com establir paràmetres de referència que permetin avaluar els efectes d'aquestes polítiques i pràctiques partint del ple gaudi dels drets humans.

Recomano l'informe present com una iniciativa lloable que tracta aquests debats fonamentals i que posa el focus sobre les entitats internacionals que impulsen polítiques i pràctiques de LEV sense una base sòlida en el dret internacional, i amb un gran menyspreu per les obligacions jurídiques concretes pels Estats a l'hora de respectar i promoure els drets humans.

Espero que aquest informe tan oportú promogui més publicacions i anàlisis, i que animi un ampli ventall d'actors en el camp dels drets humans a plantejar aquestes qüestions vitals. A més, aquest informe s'ha d'adreçar a l'atenció dels Estats que respecten l'estat de dret, encoratjant-los a situar-se al capdavant de la protecció i del foment dels drets humans en la lluita contra el terrorisme, de manera que garanteixin els interessos i la seguretat en el llarg termini de la nostra humanitat comuna.

Fionnuala Ní Aoláin

Catedràtica honorària de la Universitat de Minnesota i catedràtica de Dret de la Universitat de l'Ulster

Relatora especial de les Nacions Unides sobre la promoció i la protecció dels drets humans i les llibertats fonamentals en la lluita contra el terrorisme

Resum executiu

A principis de la dècada de 2000, va sorgir una nova forma de política antiterrorista —coneguda com a 'lluita contra l'extremisme violent' (LEV)— que en un primer moment es va aplicar als Països Baixos i el Regne Unit, abans d'estendre's a altres països europeus, els Estats Units i la resta del món. Va ser així com la LEV es va globalitzar en el transcurs d'una dècada, durant la qual els Estats es van copiar unes polítiques determinades que van acabar sent assumides per la Unió Europea, les Nacions Unides i una sèrie d'entitats internacionals.

Des de Finlàndia a les Filipines, les polítiques de LEV s'han presentat com una forma més progressista, intel·ligent i integral d'afrontar el terrorisme que la bruta i incendiària "guerra contra el terrorisme". Aquest informe indica, però, que la globalització de la LEV comporta la globalització de problemes alarmants: el perjudici dels drets humans i el debilitament de la societat civil. En les pàgines següents, analitzem com la LEV ha estat adoptada vertiginosament per responsables de polítiques de la Unió Europea, les Nacions Unides i el Fòrum Mundial contra el Terrorisme (GCTF), mentre que els problemes de base que ja es van manifestar quan va néixer la LEV als Països Baixos i el Regne Unit segueixen sense resoldre's.

Els tipus d'accions que s'han posat en pràctica sota la denominació de LEV són molt variats: activitats de participació i divulgació; foment de capacitats i ajuda al desenvolupament; educació i formació; campanyes publicitàries i de relacions públiques; col·laboracions entre organismes policials i no policials en matèria de vigilància i intervencions ideològiques dirigides contra persones concretes. Moltes de les accions que es cataloguen com a LEV sonen trivials o inofensives. Però les polítiques de LEV han ampliat de manera dràstica el ventall de mètodes emprats pels Governos per lluitar contra el terrorisme i n'han dilatat els objectius, que han passat d'investigar persones i organitzacions terroristes concretes per acabar regulant les formes en què les ideologies es transmeten en les comunitats i gestionant la manera d'entendre la seva identitat cultural. La LEV implica un nou vocabulari: per exemple, el terme 'radicalització', que era inèdit en la formulació de polítiques de lluita contra el terrorisme abans de 2004 i que ara ha esdevingut omnipresent. I la LEV exigeix relacions amb un conjunt molt més extens d'organismes associats que d'altres modalitats de política antiterrorista. Arreu del món, tot tipus de professionals —des d'artistes i músics fins a teòlegs i mestres d'escola— participen de la LEV.

El denominador comú de les polítiques de LEV és que prometen reduir el terrorisme amb mètodes que van més enllà de l'ús de la força militar i la coerció prevista per la legislació penal; en general, també pretenen evitar l'aparició del terrorisme abans que hagi emergit del tot en una regió, en una comunitat o en una persona, abordant els factors subjacents que l'origenen, des d'un enfocament de col·laboració amb les comunitats a les quals es dirigeixen. Els partidaris de les polítiques de LEV consideren que complementen els mètodes de lluita contra el terrorisme més convencionals i reactius, i que ofereixen la possibilitat d'arribar a una solució integral i a llarg termini contra el terrorisme. Tanmateix, les polítiques de LEV no representen una alternativa a la segurització, sinó un mitjà de seguritzar més àmbits; no són una alternativa a la coerció governamental, sinó una oportunitat per incrementar la vigilància i la repressió; i no es basen tant en una col·laboració genuïna amb la societat civil com en el desig d'instrumentalitzar-la.

L'informe, en particular, destaca alguns problemes recurrents de les polítiques de LEV:

- 1. Definicions imprecises:** Les polítiques de LEV s'han vist afectades per un problema de definició des que el 2005 es van introduir per primera vegada als Països Baixos. Les persones responsables de la formulació de polítiques no defineixen el concepte d'"extremisme"; ho fan de maneres diverses i incoherents, o de manera tan general que podrien incloure grans sectors de la població. Aquesta deplorable manca d'una definició coherent fa que la LEV pugui aplicar-se de forma discriminatòria, oportunista o polititzada. La conseqüència més habitual és que es fixa una atenció desproporcionada a les poblacions musulmanes, mentre que no se'n posa prou a la violència de l'extrema dreta.
- 2. Falta de coherència empírica:** Si, com asseguren, les polítiques de LEV tenen un enfocament preventiu que aborda les causes subjacents del terrorisme, caldria que es basessin en una explicació plausible dels mecanismes que el causen. Lamentablement, però, les polítiques de LEV s'han basat en gran mesura en la

suposició infundada que la causa principal del terrorisme és la difusió d'una ideologia extremista. Tot i que no hi ha estudis empírics que ho demostrin, l'objectiu principal de la política de LEV consisteix a frenar la divulgació d'aquestes idees. En el cas dels musulmans, les polítiques de LEV han comportat intervencions i intents sense precedents de manipular l'esfera de la ideologia religiosa.

3. **Debilitament de la societat civil:** Una de les principals línies de la política de LEV passa per l'intent d'induir canvis en les actituds i opinions culturals, religioses i polítiques de les comunitats a les quals es dirigeix, utilitzant la societat civil com a vehicle de canvi. Aquest ús d'un 'poder tou' per part dels Governos persegueix, al capdavant, una transformació cultural de les identitats de les comunitats en qüestió, un aspecte que, segurament, és el més ambiciós de la formulació de polítiques de LEV. Per aconseguir-ho, les polítiques de LEV han recorregut, entre altres coses, a la contractació d'agències de relacions públiques perquè organitzin campanyes mediàtiques i a la selecció i el finançament de representants comunitaris disposats a promoure el missatge de la LEV. La petita indústria d'empresaris de la LEV finançats per Governos que n'ha sorgit ha aconseguit acaparar el debat públic sobre uns temes determinats, deixant de banda veus més genuïnes de la comunitat. La participació dels Governos en aquestes campanyes de propaganda sol mantenir-se en secret, de manera que puguin semblar iniciatives de base espontànies. El resultat general és que la societat civil queda debilitada en diversos sentits: la dissidència es veu marginada; la transparència, sufocada; l'estigmatització, facilitada; el secularisme, minat; i els estereotips de gènere, reforçats.
4. **Expansió de la vigilància:** Un aspecte clau de la majoria de les polítiques de LEV és l'intent de desenvolupar un sistema de vigilància que permeti supervisar les comunitats a la recerca de símptomes de radicalització per, després, potser, efectuar "intervencions toves" sobre persones sospitoses d'esdevenir extremistes. La vigilància de la LEV no persegueix detectar conductes delictives imminents, sinó un ampli ventall d'indicadors de preocupació de caràcter ideològic. Per mirar d'acomplir aquest objectiu, tendeix a explotar la informació generada en les relacions entre organismes públics no policials, com els serveis educatius i mèdics, i les comunitats que atenen. D'aquesta manera, les polítiques de LEV solen introduir normes de seguretat i vigilància en tots els àmbits de l'administració i fan minvar la confiança en els serveis públics.
5. **Censura a internet:** Les estratègies de LEV han comportat la celebració d'acords especials i 'voluntaris' entre agències policials i proveïdors de serveis d'internet i plataformes de xarxes socials que permeten que se censurin els continguts extremistes. Atès que les empreses de mitjans digitals se sotmeten en gran mesura a les instruccions del Govern sobre allò que es considera 'extremista', la denominació acaba esdevenint un mitjà perquè els Governos portin a terme una censura extrajudicial dels seus oponents. Facebook, per exemple, aprova el 95% de les sol·licituds del Govern israelià per tancar comptes palestins, la qual cosa dona lloc a una censura notable de les organitzacions de la societat civil, com Palestinian Information Center.
6. **Possibilitats d'ús indegut:** Una de les principals inquietuds que susciten els programes de LEV és que la gran quantitat de conductes susceptibles de considerar-se 'extremistes' poden aplicar-se a activitats polítiques perfectament legítimes, com protestes, manifestacions i accions directes. A més, quan els que formulen les polítiques de LEV destaquen l'argument que hi ha un problema ideològic i cultural en les poblacions musulmanes, atorguen un suport oficial als missatges islamofòbics dels moviments de l'extrema dreta. A mesura s'han anat consolidant, les polítiques de LEV s'han utilitzat cada cop més contra manifestants ambientalistes, grups propalestins, activistes per la democràcia i activistes per la justícia social. Aquest tipus de vigilància política, cada vegada més habitual en les democràcies occidentals, ha anat legitimant-se a poc a poc, en paral·lel a l'adopció de les polítiques de LEV per règims més repressius i autoritaris.
7. **Falta de responsabilitats polítiques y jurídiques formals:** Les polítiques de LEV solen derivar-se de decisions executives més que no pas de marcs legislatius. Això vol dir que les polítiques s'apliquen mitjançant col·laboracions entre organismes estatals, administracions locals, interlocutors de la societat civil i proveïdors de serveis, amb molt pocs mecanismes formals de rendició de comptes més enllà de la burocràcia estatal.

L'informe també examina l'adopció de les polítiques de LEV de tres organitzacions intergovernamentals destacades: la Unió Europea, les Nacions Unides i el Fòrum Mundial contra el Terrorisme.

Unió Europea

La UE va formular la primera versió del que es convertiria en la seva estratègia de LEV el 2005, parant una atenció limitada a les activitats de reclutament per part d'organitzacions terroristes. Avui, sembla disposar d'una estratègia integral per reprimir totes les manifestacions del que defineix com "radicalització que condueix a l'extremisme violent". Segons les nostres investigacions, entre 2007 i 2020, el Programa Europeu d'Investigació sobre Seguretat haurà invertit més de 400 milions d'euros en iniciatives relacionades amb la radicalització. El Fons de Seguretat Interior de la UE ha promès 300 milions d'euros més per finançar iniciatives de LEV en l'àmbit nacional entre 2014 i 2020.

Aquesta gran inversió s'ha vist acompanyada d'una ampliació constant de l'abast de la política de la UE en matèria de LEV, i ara es diu que la responsabilitat de contrarestar l'"extremisme" depèn de "professors, personal docent de les universitats, assistents socials, animadors socioculturals de joventut, proveïdors d'atenció sanitària, voluntaris, veïns, entrenadors esportius, líders religiosos i informals o agents de policia local" a Europa. Al seu torn, s'han multiplicat els projectes finançats per la UE en què participen ajuntaments, universitats, ONG, grups religiosos, centres penitenciaris, autoritats policials, autoritats frontereres i xarxes de transport. No obstant això, tot i aquesta gran inversió i ampli abast, especialment des de 2014, la política de LEV de la UE no se sotmet a cap control democràtic, i hi ha poca informació sobre el que impliquen els projectes, a més d'una falta absoluta de claredat i de precisió sobre què és el que exactament es vol contrarestar.

De fet, el Parlament Europeu i les organitzacions de la societat civil ben establertes que tenen interès en la lluita contra el terrorisme i els drets humans han quedat completament marginats en la concepció de la política de la UE relativa a la LEV. Tampoc no hi han tingut veu els parlaments nacionals. En lloc d'això, la formulació de les polítiques s'ha externalitzat en la Xarxa de la UE per a la Sensibilització davant de la Radicalització (RSR), que assegura haver reunit més de 3000 agents de l'ordre públic i altres "parts interessades" en la LEV de tota la UE. Si bé serveix com a centre de coordinació d'iniciatives polítiques que han sorgit en alguns Estats membres, la RSR no sotmet les seves activitats a controls democràtics rellevants, manté en secret l'afiliació de la seva extensa xarxa, i les seves operacions i logística són administrades per una empresa privada. Atès que pràcticament ningú no es fixa prou en com la UE inverteix els centenars de milions d'euros de fons destinats a la LEV, les perspectives que se'n garanteixi la coherència o la rendibilitat són ben minses, però són grans les possibilitats que aquestes iniciatives acabin posant en perill els drets humans i debilitant la independència i el pluralisme de la societat civil.

Des de 2015, la UE també presideix una Unitat de Notificació de Continguts d'Internet (IRU) allotjada a EUROPOL, l'Oficina de Policia de la UE, que proporciona un mecanisme extrajudicial perquè els proveïdors de serveis d'internet i les plataformes de xarxes socials bloquegin o eliminin continguts extremistes. Això vol dir que les decisions per eliminar el contingut extremista no se supervisen independentment, sinó que les prenen organismes estatals, proveïdors de serveis d'internet i companyies de mitjans socials. La majoria de les notificacions d'eliminació de contingut extremista es duen a terme segons el sol·licitat per la IRU i els seus ens associats, tot i que no hi ha una definició oficial d'extremisme que orienti aquest procés. Avui, quan la censura a internet assoleix un nivell de suport i aplicació inimaginable fa tot just una dècada, els artífexs d'aquestes polítiques i pràctiques han dirigit la seva atenció cap a la "intel·ligència artificial", que permetrà automatitzar l'eliminació de continguts els propers anys. Aquest gir té repercussions profundes per a la llibertat d'expressió i per a les responsabilitats jurídiques i polítiques, entre altres coses perquè l'accés públic a informació sobre qüestions polítiques com el conflicte i el terrorisme està, a hores d'ara, intervingut per entitats (i algoritmes) que semblen totalment incapaços d'aplicar polítiques d'una forma objectiva i imparcial.

L'informe apunta que és urgent revisar en profunditat les polítiques de la UE relatives a la LEV, a més d'introduir reformes que permetin garantir un control democràtic i una rendició de comptes sòlids. Mentre no es demostrï l'eficàcia de les polítiques de LEV, i tenint en compte les proves que n'apunten els resultats contraproductius, com les violacions sistemàtiques dels drets fonamentals, aquestes polítiques s'haurien de replantejar o reformular des de zero.

Nacions Unides

El plantejament de l'ONU pel que fa a la LEV, que va adquirir protagonisme a partir del 2014, s'ha definit i caracteritzat per una tensió a més llarg termini dins el marc de les Nacions Unides entre l'enfocament de 'seguretat dura' de les seves agències executives de lluita contra el terrorisme i l'enfocament formalment més integral, centrat en les "causes fonamentals", del Secretari General, el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament i altres organismes. Ara que l'ONU està constrenyent i encoratjant tots els països perquè adoptin polítiques de LEV, la deriva que prenguin aquestes tensions serà crucial.

El Pla d'Acció per Prevenir l'Extremisme Violent de l'ONU de 2016, presentat pel Secretari General, sosté que la creació de societats obertes, equitatives, inclusives i pluralistes, basades en el ple respecte dels drets humans i amb oportunitats econòmiques per a tots, representa l'alternativa més concreta i significativa a l'extremisme violent. Es basa en els elements de "causes fonamentals" de l'Estratègia Global de les Nacions Unides contra el Terrorisme adoptada una dècada abans, així com en resolucions progressistes del Consell de Seguretat que reflecteixen els valors i principis de l'ONU pel que fa a la resolució de conflictes i l'autodeterminació. Entre aquestes, cal citar la Resolució 2242, que encoratja la participació i el lideratge de les dones en la lluita contra el terrorisme, i la Resolució 2250, que exhorta els joves a participar en l'adopció de decisions, així com en la prevenció i la solució dels conflictes.

Alhora, el Consell de Seguretat ha aprovat la Resolució 2178, que aborda com frenar el flux de combatents estrangers i exigeix un increment de la vigilància, restriccions de viatge i polítiques perjudicials de contraradicalització, i la Resolució 2396, que exigeix més seguretat a les fronteres, intercanvi d'informació i encara més vigilància. Entre les organitzacions de drets humans hi ha una preocupació generalitzada i palpable que aquestes resolucions concretes donin carta blanca a aquesta agenda repressiva de 'seguretat dura'. Mentrestant, els elements més progressistes de l'estratègia de l'ONU s'han limitat en gran mesura a reunions informatives i actes paral·lels a Nova York i Ginebra.

El Consell de Seguretat també ha reproduït, en essència, els programes de censura d'internet del Regne Unit i de la UE i els programes amb l'objectiu de "refutar els arguments terroristes" de "contraarguments" dirigits pels Governos que es van incorporar en la Resolució 2354. La Direcció Executiva del Comitè contra el Terrorisme de l'ONU també ha orquestrat la creació del Fòrum Mundial d'Internet contra el Terrorisme (GIFCT), que promet reproduir les millors pràctiques en les formes de censura a internet, com ara l'automatització del bloqueig i l'eliminació de continguts.

Tanmateix, organismes com el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament continuen impulsant l'agenda de "causes fonamentals", que prioritza les mesures que afronten les condicions que faciliten l'extremisme i el terrorisme per sobre de l'enfocament de 'seguretat dura' del Consell de Seguretat. El Programa ha publicat un estudi que desmenteix el supòsit que la ideologia extremista representa el factor clau en la producció de terrorisme i que més aviat explica el suport de la gent a la violència pel paper que exerceixen les accions estatals. L'estudi, basat en entrevistes amb 500 membres de grups extremistes a l'Àfrica, va trobar que, en el 71% dels casos, el punt d'inflexió que va conduir al reclutament va ser algun tipus d'acció per part del Govern, com l'assassinat o la detenció d'un familiar o d'un amic.

El que queda és un marc de polítiques de l'ONU complex i, moltes vegades, esquizofrènic. L'informe sosté que s'han de prioritzar i aplicar els plantejaments més progressistes per lluitar contra la violència, d'acord amb els valors fonamentals de l'ONU pel que fa a l'autodeterminació i a la resolució de conflictes. També és imprescindible que els parlaments nacionals i la societat civil participin en l'elaboració dels plans d'acció nacionals per prevenir l'extremisme violent sota el mandat del Secretari General, i que proporcionin un marc per a l'anàlisi i la col·laboració en aquest sentit (vegeu més endavant). Igual que en el cas de la UE, és vital que el finançament i l'assistència tècnica internacional que emanen del nou marc normatiu de LEV de l'ONU se sotmetin a un examen rigorós i a formes de control democràtic.

Fòrum Mundial contra el Terrorisme

L'informe també examina les polítiques de LEV del Fòrum Mundial contra el Terrorisme (GCTF), un consorci internacional d'Estats establert el 2011 per 29 països i la UE. El GCTF va ser creat pels Estats més compromesos amb la "guerra contra el terrorisme" com una forma de coordinar la formulació de polítiques a escala internacional sense haver de passar per l'ONU i del que es percebia com la seva burocràcia i preocupació excessiva pels drets humans i l'autodeterminació.

El grup de treball del GCTF especialitzat en LEV va celebrar la seva reunió constitutiva a Abu Dhabi el 2012. Des de llavors, s'ha centrat principalment en el desenvolupament i l'intercanvi de coneixements relatius a estratègies de contraarguments i propaganda, seguint en gran mesura el model de LEV del Regne Unit. El GCTF va establir, així mateix, el Centre Hedayah d'Excel·lència en LEV, també amb seu a Abu Dhabi. El Centre ha proporcionat un mitjà 'expert' perquè els Estats externalitzin l'elaboració de polítiques, i ofereix catàlegs de mesures i projectes de LEV que els Estats poden adoptar. Amb l'excepció d'una sola iniciativa que implica Colòmbia, tots els projectes nacionals catalogats per Hedayah tenen com a objectiu abordar l'"extremisme islàmic".

El GCTF també va crear el Fons Mundial de Compromís i Resiliència Comunitaris (GCERF), una "aliança publicoprivada independent" que finança projectes de LEV locals i de base comunitària, fent un èmfasi especial en aquelles comunitats que "més pateixen per culpa de l'extremisme violent". Igual que amb el sistema de l'ONU, això ha donat lloc a un plantejament una mica esquizofrènic, en què l'enfocament més de base i integral del GCERF s'enfronta a l'enfocament més verticalista i seguritzat dels Estats. I, com passa amb el sistema de la UE, hi ha molt poca informació disponible sobre la despesa, l'aplicació i l'eficàcia de les seves iniciatives.

En un moment en què diversos organismes de l'ONU miren de tenir un paper més destacat en l'àmbit de la LEV, i en què el suport del Govern d'Obama a la GCTF és cosa del passat, és probable que la seva influència disminueixi, i que els Estats intentin fonamentar les polítiques de LEV en el que consideren que és la legitimitat del marc de l'ONU.

Un marc per a l'anàlisi i la col·laboració

Basant-se en el dret internacional dels drets humans i els principis de bones pràctiques comunament acceptats per a les polítiques públiques, l'informe acaba amb una sèrie de dotze elements que destaquen els problemes que cal considerar com a punt de partida per formular polítiques de LEV. Si es tenen en compte degudament, aquests elements podrien ajudar a garantir que les polítiques de LEV s'apliquin d'una manera imparcial i no discriminatòria, que respecti la diversitat i la independència de la societat civil i dels treballadors i les treballadores del sector públic i privat.

Objectius

i) Legitimitat

Es basa el marc en una avaluació objectiva, proporcionada i imparcial de la violència política en un territori determinat? Aborda diferents formes de violència política i té en compte tots els factors socials, culturals i polítics pertinents? Està recolzat per una explicació documentada dels mecanismes causals que donen lloc a la violència i com les mesures normatives poden intervenir per assolir resultats més pacífics?

ii) Enfocament basat en drets

Situa l'enfocament el respecte pels drets fonamentals com a essència de la política? S'ha consultat amb grups de drets humans i s'han tingut en compte els seus punts de vista en concebre la política?

iii) Control democràtic i judicial

La política s'ha concebut i implementat de forma democràtica? S'han instaurat mecanismes per examinar la política i garantir que sigui necessària i proporcionada, legítima i eficaç? Els professionals de la LEV han de retre comptes jurídics i polítics de les seves accions?

iv) Drets de la infància

En interactuar amb nens i joves, prioritza la política els drets fonamentals i l'interès superior de nens i nenes, inclòs el dret a la vida familiar?

v) Igualtat de gènere

La política capacita les dones, de manera activa i oportuna, per definir mesures que redueixin la violència? Les dones han exercit un paper equitatiu en l'elaboració de la política? La política està emmarcada i s'aplica de formes que no reforcin els estereotips de gènere i les desigualtats?

vi) Coherència

Quan la violència política està vinculada amb un conflicte o insurgència militar, forma part l'enfocament d'una estratègia més general de transformació del conflicte? Els termes i conceptes utilitzats en la política estan definits amb precisió?

Perills

i) Caracterització racial i religiosa

La política se centra de manera desproporcionada en poblacions racials o religioses concretes? Les conductes o els marcadors associats amb determinades poblacions racials o religioses es tracten com a indicadors d'una amenaça d'extremisme d'una manera que condueix a la caracterització racial o religiosa o al fet que les sospites recaiguin en grups definits per la seva raça o per la seva religió? La política estigmatitza grups de població sencers com si fossin responsables col·lectius de les opinions o accions d'individus o organitzacions?

ii) Intromissions en la intimitat

La política —o els passos que condueixen a formular-la— comporta la recopilació d'una quantitat considerable d'informació privada sobre persones que no són raonablement sospitoses d'estar involucrades en activitats delictives? La política es tradueix en un intercanvi d'informació, recopilada amb fins preventius, amb cossos d'investigació de seguretat nacional fins i tot quan no hi ha una sospita raonable d'activitat delictiva?

iii) Discriminació religiosa

La política associa determinades pràctiques, conductes o creences religioses amb un risc d'extremisme violent i, per tant, condueix a una disminució del dret a expressar-les, ja sigui a través de la censura formal o informal? I la política implica o permet intervencions de l'Estat en la vida religiosa de poblacions específiques per tal de promoure i potenciar certes formes d'ideologia religiosa a costa d'altres?

iv) Censura política

La política associa creences i ideologies polítiques determinades amb un risc d'extremisme violent i, per tant, condueix a una disminució del dret a expressar-les? La política persegueix evitar la circulació de certes opinions polítiques a través de l'enginyeria social i la censura formal o informal? La política genera 'delictes d'opinió'?

v) Opacitat

Es mantenen en secret alguns aspectes de la política, de manera que se n'obstaculitza el degut escrutini públic? Es nega al públic l'accés a un grau raonable de detalls sobre com funciona la política en la pràctica i sobre qui l'ha elaborat?

vi) Debilitament de l'autonomia

En interactuar amb la societat civil i entorns professionals com la salut o l'educació, la política aconsegueix prioritzar o promoure de manera activa l'autonomia i la protecció dels seus valors deontològics (excepte en els casos en què hi hagi prova de danys a tercers)?

El Transnational Institute (TNI) és un institut internacional d'investigació i incidència política que treballa per un món més just, democràtic i sostenible. Durant més de 40 anys, el TNI ha actuat com un punt d'interconnexió entre moviments socials, acadèmics i acadèmiques compromesos i responsables de polítiques.

www.TNI.org